

Generations using training for social inclusion in 2020 (GUTS)

Dezvoltarea noilor arii de învățare: rezumat al cercetării documentare

Generations using training for social inclusion in 2020 (GUTS)

Dipl. Päd. Dieter Zisenis, bbb Büro für berufliche Bildungsplanung R. Klein & Partner GbR
Dipl. Päd. Rosemarie Klein, bbb Büro für berufliche Bildungsplanung R. Klein & Partner GbR
Prof. Daniela Grignoli, University of Molise
Margherita di Paolo, University of Molise
Prof. Dr. Tinie Kardol, Vrije Universiteit Brussel
Prof. Dr. Liesbeth De Donder, Vrije Universiteit Brussel
Dorien Brosens, Vrije Universiteit Brussel
Dr. Maurice de Greef, Vrije Universiteit Brussel Sanja Cesar
Dipl. Päd. Dieter Zisenis, bbb Büro für berufliche Bildungsplanung R. Klein & Partner GbR
Dipl. Päd. Rosemarie Klein, bbb Büro für berufliche Bildungsplanung R. Klein & Partner GbR
Sanja Cesar, CESI Center for Education, Counselling and Research
Anamarija Tkalčec, CESI Center for Education, Counselling and Research
Prof. Radu Constantinescu, University of Craiova
PhD Alina Vlăduț, University of Craiova
PhD Avram Sorin, University of Craiova
PhD Titela Vilceanu, University of Craiova
Suzy Mommaerts, CVO Antwerpen
Liesbeth Goossens, CVO Antwerpen
Ilze Buligina, Talakizglitibas biedriba
Prof. Biruta Sloka, University of Latvia
Petra Herre, Evangelisches Erwachsenenbildungswerk Nordrhein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

* Toate tabelele sunt in limba engleza.

Dezvoltarea noilor arii de învățare: rezumat al cercetării documentare

Proiectul GUTS combină punctele forte ale persoanelor în vârstă și ale tinerilor pentru ca aceștia să poată învăța unii de la și să își dezvolte competențele pentru a face față provocărilor societății contemporane. Cel mai important lucru în cadrul GUTS este realizarea cooperării strategice între partenerii locali, regionali și naționali din Europa pentru a facilita noi parcursuri proprii de învățare. Factorii de decizie trebuie să conștientizeze posibilitățile și oportunitățile în educație și formare. În ceea ce privește ariile de învățare intergeneraționale și culturale, tinerii le pot furniza persoanelor mai în vârstă noi parcursuri de cunoaștere și vor încerca să le dezvolte competențele cheie în vederea sporirii incluziunii sociale a acestora. Pe de altă parte, persoanele mai în vârstă îi vor stimula pe tineri să își dezvolte competențele cheie pentru orientarea și integrarea acestora pe piața muncii. Tabelul 1 vă oferă o privire de ansamblu asupra procentului de tineri și vârstnici din țările europene participante la proiectul GUTS, și anume: Belgia, Croația, Germania, Italia, Letonia, România și Olanda.

Table 1: Population by youngster age group and older age group, year: 2013.

	15 - 29 years	65-79 years	80 years and more	65 years and more	Total
	(% of total population)	(% of total population)	(% of total population)	(% of total population)	
EU (28 countries)	12	12,3	5,1	17,4	505.674.965
Belgium	10,9	15,3	5,3	20,6	11.161.642
Germany	11,7	13,9	5,4	19,3	80.523.746
Croatia	9,9	14,9	4,3	19,2	4.262.140
Italy	12	14,1	6,3	20,4	59.685.227
Latvia	12,2	12,6	4,7	17,3	2.023.825
Netherlands	11,8	12,5	4,2	16,7	16.779.575
Romania	11,5	13,1	3,8	16,9	20.020.074

Source: Eurostat (2014).

Îmbătrânirea populației: o perspectivă de îmbătrânire activă

În Europa, speranța de viață este mai mare ca niciodată și mai mare decât în orice altă zonă din lume. În 2012, speranța de viață la naștere în cele 28 de țări membre UE era de 80,3 ani, ajungând la 83,1 ani la femei și 77,5 ani la bărbați. Îmbătrânirea populației este cauzată și de fertilitatea scăzută. Tabelele 2A și 2B indică speranța de viață și rata fertilității pentru țările participante la proiectul GUTS.

Table 2. a) Life expectancy at age 65, by sex, year: 2012.			Table 2. b) Total fertility rate, year: 2012.
	Males	Females	Number of children per woman
EU (28 countries)	17,7	21,1	1,58
Belgium	17,7	21,3	1,79
Germany	18,2	21,2	1,38
Croatia	15	18,7	1,51
Italy	18,5	22,1	1,43
Latvia	13,6	18,5	1,44
Netherlands	18	21	1,72
Romania	14,5	17,7	1,53

Source: Eurostat, 2014 b

Source: Eurostat, 2014 c

Procesul de îmbătrânire are mai multe explicații:

1. 'îmbătrânire cronologică (i.e. schimbare a vârstei la orice vârstă)
2. 'îmbătrânire socială' (un concept social implicând așteptări și constrângeri instituționale care afectează modul de acțiune al oamenilor pe măsură ce îmbătrânesc).

Conceptul de îmbătrânire activă se referă la fenomenul de îmbătrânire socială în care speranța de viață crește.

În plus, putem defini Îmbătrânirea activă în concordanță cu Organizația Mondială a Sănătății (OMS). Astfel, OMS definește îmbătrânirea activă ca: '...procesul de optimizare a oportunităților pentru sănătate, participare și siguranță cu scopul de a îmbunătăți calitatea vieții la orice vârstă' (2002).

Excluziunea socială în Europa

În general în Europa, 24,4% din populație riscă să fie exclusă social. Croația, Italia, Letonia și România se ridică peste media din Europa. Belgia și Germania înregistrează un procent mai bun, iar Olanda are procentul cel mai mic. Tabelul 3 prezintă cifrele legate de riscul de sărăcie și excluziune socială pe categorii de vârstă. frapează mai ales diferențele în ceea ce privește riscul de excluziune socială la vârstnici, unde procentele variază între 6,1% și 36,1% (vezi tabelul 3).

Table 3: People at risk of poverty or social exclusion by age group, (%). Years: 2013.

EU (28 countries)	27,2	31,6	23,6	25,6	18,2	24,4
Belgium	21,5	24,2	19,9	21,2	19,5	20,8
Germany	19,1	24,6	19,2	25,2	16,0	20,3
Croatia	21,8	21,2	16,8	18,1	23,4	29,9
Italy	31,4	36,1	28,8	28,0	31,4	28,4
Latvia	37,0	38,7	31,6	37,0	36,1	35,1
Netherlands	17,0	25,7	14,8	19,3	6,1	15,9
Romania	48,3	47,5	37,3	40,1	35,0	40,4

Source: Eurostat, 2014 g

Proiectul GUTS vizează incluziunea socială în rândurile tinerilor și vârstnicilor. Consorțiul definește incluziunea socială drept un proces multidimensional implicând indivizi care încearcă să controleze și să gestioneze resursele și serviciile, să participe la activitățile sociale, să interconecteze și să se simtă incluși la nivel local. Astfel, incluziunea socială se referă la un proces multidimensional de schimbări comportamentale bazat pe interacțiunea dintre individ și mediu în diferite situații, (de ex., Endler și Magnusson, 1976).

În mod contrar, excluziunea socială poate fi explicată ca un dezavantaj multiplu în ceea ce privește lipsa resurselor și calitatea vieții (Levitas et al., 2007). Pe lângă lipsa resurselor și de calitatea vieții, Scharf et al. (2005) descriu excluziunea socială ca lipsă de resurse materiale, relații sociale, activități civice, servicii de bază și excluziunea din comunitate. În mod similar, indicia de excluziune socială, în conformitate cu European Social Survey, se referă la frecvența întâlnirilor cu prietenii și rudele, participarea la activități sociale, autoevaluarea sănătății fizice și mentale, autoevaluarea financiară și calitatea vieții pe plan local.

Din ce în ce mai multe țări se confruntă cu tineri deconectați de la piața muncii (vezi tabelul 4).

Table 4: Unemployment rate by age group, (%). Years: 2013.						
	Employment rate by age group (%).Year: 2013			Unemployment rate by age group (%).Year: 2013		
	16-24	25-74	Total	16-24	25-74	Total
EU (28 countries)	32,3	50,2	68.4	23,5	9,5	10.8
Belgium	23,6	41,7	67.2	29,7	7,1	8.4
Germany	46,8	63,5	77.1	7,9	5,0	5.2
Croatia	14,9	37,8	57.2	50,0	14,4	17,3
Italy	16,3	42,7	59.8	40,0	10,3	12,2
Latvia	30,2	54,8	69.7	23,2	10,7	11,9
Netherlands	62,3	60,1	76.5	11,0	5,9	6,7
Romania	23,5	41,5	63.9	23,7	5,7	7,1

Source: Eurostat, 2014 h

Tineri, vârstnici și vulnerabilitatea acestora

Conștientizarea acestui statut extrem de vulnerabil a dat naștere la noțiunea de învățare intergenerațională, în care generațiile tânără și vârstnică reprezintă o oportunitate de dezvoltare a unor relații viabile. Proiectul european GUTS va combina punctele forte ale vârstnicilor și tinerilor pentru a ajunge la învățare reciprocă și pentru a-și dezvolta abilitățile, de exemplu, în gestionarea problemelor cotidiene, cu scopul de a diminua sărăcia și excluziunea socială, prevăzută de Strategia Europa2020. Persoanelor cu un grad ridicat de excluziune socială le sunt oferite soluții prin care tinerii și vârstnicii vor face față provocărilor societății contemporane.

“Învățarea intergenerațională (II) se referă la modul în care indivizii de orice vârstă pot învăța împreună și unii de la ceilalți”. Mai concret, II devine un fenomen social care derivă din experiență și din participarea activă la viața comunității, în care două generații învață împreună despre ele și unii de la ceilalți și / sau își împărtășesc experiențele de învățare și de formare menite să le dezvolte cunoștințele și abilitățile într-un mod co-creativ, nu prin mentorat.

Învățarea intergenerațională. Dimensiuni ale educației

Programele bazate pe învățarea intergenerațională sunt focalizate pe principiul solidarității care combină “know how-ul” (cunoștințe tacite) și “cunoștințe” (cunoștințe explicite), și poate îmbrăca forma unui parcurs care să faciliteze angajabilitatea (Riley et al., 1984).

În acest model, II ca generare de cunoștințe implică transferul continuu, combinarea și conversia diverselor tipuri de cunoștințe, pe măsură ce utilizatorii interacționează și învață.

Învățarea intergenerațională. Dimensiuni funcționale

II se caracterizează ca un process interactive de transfer de cunoștințe între generații, care conduce la finalități variate ale învățării. Pe lângă aceste aspect organizaționale, II este un process planificat, formalizat, devenind astfel un process de învățare la locul de muncă. Se pune întrebarea: Cum sunt generate și împățășite cunoștințele în cadrul organizației? Modelul propus de Nonaka și Takeuchi (1997) se bazează pe următoarele elemente:

- Socializare - tacit : tacit.
- Externalizare: tacit : explicit.
- Combinare: explicit : explicit.
- Internalizare: explicit : tacit.

Programele intergeneraționale

Programele intergeneraționale oferă un mechanism prin care indivizii aparținând unor generații diferite colaborează în mod deliberat pentru a se sprijini și dezvolta reciproc.

Aceste programe au vizat următoarele probleme:

- Probleme sociale, cum ar fi izolarea, sistemele neadecvate de sprijin, deconectarea dintre generații și comunitate;
- Probleme economice, cum ar fi oportunitățile neadecvate de angajare, a tinerilor și vârstnicilor;
- Probleme politice, cum ar fi competiția pentru fondurile din ce în ce mai reduse pentru servicii.

Co-creația în învățarea intergenerațională

Pentru a ajunge la II, este nevoie de co-creație. Aceasta reprezintă un caz special de colaborare în care intenția este de a crea ceva ce nu este cunoscut în avans. Conceptul de învățare intergenerațională este strâns legat de co-creație.

Criteriile ce definesc spațiul co-creativ sunt:

- Incluziunea: activitățile înglobează diferite generații și culturi.
- Transdisciplinaritate: aceasta conotă o strategie care transgresează granițele mai multor discipline pentru a crea o nouă abordare holistică și dezvoltă o soluție pentru probleme complexe.
- Orientarea către comunitate: identificarea locului în medii sociale concrete (orașe și municipii, cartiere și alte zone urbane) și utilizarea rețelelor locale și regionale.
- Orientarea către prevenție: spațiul de locuit, 'salutogeneză' (de ex., identificarea modalităților de păstrare a sănătății, gestionarea situațiilor neprevăzute).
- Cultural: spațiile co-creative sunt susținute de relații armonioase și de lungă durată cu organizațiile culturale și actorii sociali (artiști și asociații artistice, muzee, biblioteci, teatre, școli de artă și conservatoare, coruri și formații muzicale etc).

Experiența diversă a partenerilor din proiectul European GUTS demonstrează faptul că învățarea intergenerațională este un instrument ce poate integra metode tradiționale și moderne pentru schimbul de idei, cunoștințe, valori și abilități și care poate da naștere unor comunități în care indivizii colaborează pentru a atinge următoarele obiective: creșterea calității vieții, participare activă pe piața muncii în cazul tinerilor, îmbătrânire activă, solidaritate intergenerațională prin programe de învățare participativă și co-creativă, combaterea marginalizării și excluziunii sociale. Tabelul 5 prezintă criteriile de definire ale II în exemplele de bună practică ale partenerilor din consorțiul European. Toate aceste 14 proiecte europene de II vizează creșterea incluziunii grupurilor țintă și, mai mult, în majoritatea cazurilor, într-un context transdisciplinar. În concordanță cu datele din tabelul 1, este clar că II reprezintă o provocare în ceea ce privește realizarea unor proiecte orientate către prevenție în context cultural. În consecință, consorțiul GUTS se va focaliza pe aceste criterii pentru ariile de învățare viitoare. O combinație a acestor criterii cu cel al incluziunii, transdisciplinarității și orientării către comunitate stă la baza II în procesul de co-creație.

Table 5: The good practices and the presence of the comparable criteria of the co-creative space

	Belgium		Croatia		Germany		Italy		Latvia		Romania		The Netherlands	
	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)
Number of project														
Inclusion	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Transdisciplinarity		X		X	X	X	X	X	X		X	X	X	X
Community orientation	X		X		X	X		X						
Prevention oriented							X		X					
Cultural					X					X				

În societatea contemporană, schimbările sociale, economice și demografice contribuie la dezvoltarea unei noi paradigme de învățare intergenerațională. Astfel, proiectul GUTS va combina punctele forte ale vârstnicilor și tinerilor cu scopul de a învăța reciproc și de a-și dezvolta abilitățile de gestionare a problemelor cotidiene în societatea contemporană. În mod special, proiectul GUTS urmărește realizarea unei colabărări strategice între partenerii locali, regionali și naționali din Europa pentru a facilita noi parcursuri de învățare.

- DA Dette projekt er finansieret med støtte fra Europa-Kommissionen. Denne publikation (meddelelse) forpligter kun forfatteren, og Kommissionen kan ikke drages til ansvar for brug af oplysningerne heri.
- DE Dieses Projekt wurde mit Unterstützung der Europäischen Kommission finanziert. Die Verantwortung für den Inhalt dieser Veröffentlichung (Mitteilung) trägt allein der Verfasser; die Kommission haftet nicht für die weitere Verwendung der darin enthaltenen Angaben.
- EN This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.
- ES El presente proyecto ha sido financiado con el apoyo de la Comisión Europea. Esta publicación (comunicación) es responsabilidad exclusiva de su autor. La Comisión no es responsable del uso que pueda hacerse de la información aquí difundida.
- ET Projekti on rahaliselt toetanud Euroopa Komisjon. Publikatsiooni sisu peegeldab autori seisukohti ja Euroopa Komisjon ei ole vastutav selles sisalduva informatsiooni kasutamise eest.
- FI Hanke on rahoitettu Euroopan komission tuella. Tästä julkaisusta (tiedotteesta) vastaa ainoastaan sen laatija, eikä komissio ole vastuussa siihen sisältyvien tietojen mahdollisesta käytöstä.
- FR Ce projet a été financé avec le soutien de la Commission européenne. Cette publication (communication) n'engage que son auteur et la Commission n'est pas responsable de l'usage qui pourrait être fait des informations qui y sont contenues.
- HU Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány (közlemény) a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.
- IT Il presente progetto è finanziato con il sostegno della Commissione europea. L'autore è il solo responsabile di questa pubblicazione (comunicazione) e la Commissione declina ogni responsabilità sull'uso che potrà essere fatto delle informazioni in essa contenute.
- LT Šis projektas finansuojamas remiant Europos Komisijai. Šis leidinys [pranešimas] atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateikiamos informacijos naudojimą.
- LV Šis projekts tika finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija [paziņojums] atspoguļo vienīgi autora uzskatus, un Komisijai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo izlietojumu.
- HR Ovaj projekt financira Europska komisija. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autorica i ni na koji način ne može se smatrati da odražava gledišta Europske komisije.
- MT Dan il-proġett ġie finanzjat bl-għajnuna tal-Kummissjoni Ewropea. Din il-publikazzjoni tirrifletti (Dan il-komunikat jirrifletti) l-opinjoniġiet ta' lawtur biss, u l-Kummissjoni ma tistax tinżamm responsabbli għal kull tip ta' użu li jista' jsir mill-informazzjoni li tinsab fiha (fi).
- NL Dit project werd gefinancierd met de steun van de Europese Commissie. De verantwoordelijkheid voor deze publicatie (mededeling) ligt uitsluitend bij de auteur; de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is vervat.
- PL Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Projekt lub publikacja odzwierciedlają jedynie stanowisko ich autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w nich zawartość merytoryczną.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Generations using training for social inclusion in 2020 (GUTS):

Model de învățare – proiect european GUTS

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

erasmus+
meer perspectief